

CIELESNOŚĆ (44) *sb f*

cielesność (42), **cielestność** *WróbŻółt* (2).

Oba e oraz o jasne.

sg N cielesność (7). ◊ *G* cielesności (9). ◊ *D* cielesności (3). ◊ *A* cielesność (6). ◊ *I* cielesnością (9). ◊ *L* cielesności (3). ◊ *pl N* cielesności (1). ◊ *G* cielesności (2). ◊ *A* cielesności (3). ◊ *L* cielesnościach (1).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI – XVIII w.

1. *Strona cielesna w człowieku; przywiązanie do życia ziemskiego; żywot ziemski* (17) : Miły panie raczy te złe ludzie oddalić od dobrych ludzi których mało/ abouiem cielestność ich napełniona iest grzechow ciemnych [*de absconditis tuis adimpletus est venter eorum*]. *WróbŻółt* 16/14; *GórńDworz Mm2*; *NA* pisał *Apoštoł* ś. *Paweł* o *Heretykach* y o *odszczepieńcach*: iż *nądęci* dumą *cielestności* [*sensu carnis Col 2/18*] *fwoiey* głowy *fię*/ *powiada*/ *nie trzymią* *SkarJedn* 40, 156; *ále* go *P.* w *tey* *trwodze* y *oney* *wielkoy* *pokusie*/ w *ktorey* *zścielestnością* [!] y *zprzyrodzoną* *miłością* *walczył*/ *trzy* *dni* *trzymać* *chciał*. *SkarŻyw* 286; y *by* *była* *dobrze* w *ten* *czas* *ieść* *chciała*/ *tedy* *niemogła*/ *alż* *cielestność* *ktora* w *duchu* *nieiako* *była* *zatlumiona*/ *k* *tobie* *przyślą*. *SkarŻyw* 580; *Wzad* *iszatanie*: *tego* *kořztuielz* *co* *ludziom* w *cielestności* *miło*/ *nie* *tego* *co* *Bogu*. *SkarŻyw* 598, 560, 572; *SkarKaz* 84b.

Szeregi: »ciało i cielesność; ciało z cielesnością« (3; 1): *Dufzá* *chce* *do* *dobrego*/ *á* *ciało* y *cielestność* *niechce* *SkarŻyw* 261, 321; *SkarKaz* 488a, b.

»świat i cielesność« (1): *Y* *krotko* *mowiąc*/ *zefłował* *fię* *wżyciek* *dom* *Boży* [...] y *fynowie* *kościelni* *fpoğanieli*/ y w *świat* *fię* y *cielořność* [!] *obroćili* *SkarŻyw* 269.

a. *Widomy, zewnętrzny objaw* (2) : *Bo* *niemoże* *tho* *być*/ *áby* z *podobieńtwá* *ktorey* *rzeczy* *cielestney*/ *iftność* *oney* *rzeczy* *ktora* *iest* *przez* *ciála*/ *poznaná* *być* *mogła*: *ponieważ* *to* *być* *muři*/ *áby* *podobieńtwá* *rzeczy* *mniey* *cielestności* *miály* y *więcey* *duchownymi* *były*/ *niż* *fá* *ony* *rzeczy*/ *ktore* *podobieńtwó* *wyraża* *KuczbKat* 100; *A* *co* *lie* *tknie* *pożywánia* *Wieczery* *Páńskiey*/ *ábo* *ciála* *Chriřtuřowego*: *tedy* y w *tym* *iako* y w *ponurzeniu* *Chriřtuřá* *głupim* *czynią*/ y *cielestność* *mu* *też* y *ćienie* *zakonne* *przyczytą*: *á* *to* *gdy* *mowią*/ *iż* *ná* *duchownym* *ciála* *Chriřtuřowego* *pożywánia* *dofyć* *CzechRozm* 267v.

2. *Pořądlivořć, řądza seksualna; cupiditas Mącz; carnalitas, commiscendorum corporum libido, libido, libido voluptatis, res Venereae, sensualitas, Veneris damnosa voluptas, Venerea voluptas, Venus Cn* (27) : *PatKaz III* 109v; *WróbŻółt* M8v; *Imperare cupiditatibus*, *Popędlivořć á cielestność* *fwą* *wřmierzác*/ *dzierzeć* *ná* *wódy*. *Mącz* 280b; *BiałKat* 61; *WujJud* 13v; *SkarŻyw* 59, 440, 503, 517, 558 *marg*, 560; *Y* *iuz* *fię* *wżyřtko* *pomieřzáło*/ *kwę*/ *męřoboyřtwo*/ *řłodzieřřtwo* [...]: *rodzenia* *odmiáná* (to *iest* *prze* *cielestność* *nieřłufzną*) *małżeńtwá* *nie* *gruntownořć* *PowodPr* 42, 38, 70 *marg*; *dziękuie* *řem* *nie* *iest* *cudzořłnik*. *Y* *ten* *grzech* *iuz* *nie* *ma* *há* *mowánia*/ *řadnego* *karánia* *nań* *práwá* *Polřkie* *nie* *máią*, *fzerzy* *fię* *wřędzie*/ *a* *idzie* *cielestność* *dáley*. *SkarKaz* 351b, 83a.

W charakterystycznych połączeniach: umartwienie cielesności; w cielesności chodzić, żyć, żyjący.

Wyrażenia: »chęć do cielesności« (1) *vczuła* *zimie* *dziwná* [!] w *komorze* *liliey* y *rořey*/ y *innych* *niewymownych* *wonnořci* *kochánie*: *iřz* *fpytác* *małżonká* *muřiałá*/ *coby* *to* *było* *ták* *dziwnego*/ *co* *wniey* y *chęci* *do* *wřyřtkiey* *cielestności* *gářilo*. *on* *zátym* *czuiác* *dar* *Boży* *wniey*/ *radzić* *iey* *czyřtořć* *wieczną* *począł* *SkarŻyw* 178.

»pokusa cielesności« (1): Z niewiałyty skufzoney pokufę cielesności powrofkami wybił. *SkarŻyw* 462 *marg*.

Szeregi: »cudzołstwo i cielesność« (1): Prawo ludu Chrześciańkiego/ wie to/ iż nierządność cielesna iest zakonem Bożym zakazána. A przecię vchodząc gęftłych cudzołstw y íprofnieyfzych cielesności/ przegłąda y cierpi pópolitych nierządnych domow *PowodPr* 41.

»namiętność i cielesność« (1): Bo gdy kto pokoiu od Pána Bogá dánego [...] ná woynę znamiętnościami y cielesnością nászą [...] nie vżywa: náftępuie íwawola *SkarŻyw* 558.

»rozkosz i cielesność« (2): *SkarŻyw* 270; Z czego áni do wielkich cnot [...] áni do vmartwienia ciáła y fwey woli/ ludzie fię nie przywodzą: ále ráczey do rofkofzy y cielesności y hárdości pobudzaią. *SkarKaz* 242a.

»cielesność i rozpustność« (1): Chodźmy vczíwie/ iáko we dnie: nie w bieśiádách y piiáńftwách: nie w cielesnościách (*marg*) wł: w łóżách, to iest, nie w porubftwie áni w cudzołftwie. (-) y rofpuftnościách [*in cubilibus et impudicitiiis*] *WujNT Rom* 13/13.

»cielesność i sprośność« (1): dáleko było vznánié Bożé od Pogáńfkiego ludu: przeto teź ítrácieli byli wfzytkę poczcíwoóc [!] żywotá/ vdawfzy się w cielesność i/ y w ínfzé íprofności takowé *BiałKat* 13v.

»swowolność i cielesność« (1): W uścieeh ich Chryftus/ Evángelia/ y pímo brzmi: a w íkutkách ich/ íwowlność y cielesność/ na ktoráfmy z przyrodzenia [!/] íáfkáwi *SkarŻyw* 59.

»żądza a (i) cielesność« (2): *GórnDworz* Ff3; á concupífcencya [!/] to iest/ nierządney żądzey y cielesności/ rozumowi fię íprzecíwiáiącey nie było. *SkarŻyw* 260.

Synonimy: 2. *lubieżność, nieczystość, żądza.*

Cf CIELESIEŃSTWO, CIELNOŚĆ

HG, MM